

**14th INTERNATIONAL
HIPPOCRATES CONGRESS
ON MEDICAL AND HEALTH
SCIENCES**

15-16 March

2024

**TAM METİN KİTABI
PROCEEDINGS BOOK**

EDITORS-EDİTÖRLER

Prof. Dr. Nizami DURAN
Assoc. Prof. Dr. Meriç ERASLAN

www.hippocratescongress.com

Publishing Director / Yayın Yönetmeni: Muhammet ÖzcanS

Editors/Editörler: Prof. Dr. Nizami DURAN - Assoc. Prof. Dr. Meriç ERASLAN

| II

ISBN: 978-625-6671-15-7

Asos Yayınevi

1st Edition / 1.baskı: March – Mart 2024

Address / Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No:

67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

E-Mail: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

CONTENTS – İÇİNDEKİLER

Bibliyometrik Analiz: Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi.....	1
Bilgisayar Özelliği DSİ Studio Programında Yapılan Traktografi Sonuçlarını Etkiler Mi?	6
Sezaryen Ameliyatı Sonrası Skar Doku Masajının Ağrı, Taktil Duyu ve Skar Kalitesi Üzerine Etkisi.....	12
Farklı Yöntemlerle Elde Edilen İmplantüstü Geçici Kuronlarla Tedavi Sürecinde Estetik ve Fonksiyonun Sağlanması: Olgu Serisi.....	30
Odontojenik Kistlerin Marsüpyalizasyon ile Tedavisi: Vaka Sunumu	37
Evaluation Botulinum Toksin Applications to Masseter Muscle in Terms of Technique, Effectiveness and Complications.....	42
Çürüksüz Servikal Lezyonlar ve Tedavileri	48
Second Procedure Years Later in a Patient with a History of Percutaneous Mitral Balloon Valvuloplasty; Trace of the Past Femoral Vein Stricture.....	53
There is Angina, Troponin is High, ECG Changes are Present; We Performed Angiography, No Significant Epicardial Stenosis; So What Could It Be?	58
Distribütif Şok ile Başvuran Influenza a Olgusunun Yoğun Bakım Takibinde Gelişen Makrofaj Aktivasyon Sendromu Ayırıcı Tanısı ve Klinik Gözlemler: Olgu Sunumu ve Literatürün İncelenmesi.....	63
Annelerin Bakış Açısından Kanserli Çocukların Kardeşlerinin ve Annelerinin Psikososyal Durumları	69
Hemodiyaliz Tedavisi Uygulanan Hastalarda Umut.....	77
Ameliyathanelerde Çalışan Sağlığı ve Güvenliği.....	81
Yapay Zekâ ve Hemşirelik.....	88
Kardiyovasküler Hastalıklar ve D Tipi Kişilik.....	95
Okskarbazepinin Dorsal Kök Ganglion Nöronları Üzerindeki Elektrofizyolojik Etkileri.....	99
Yeni Pirazolin Türevlerinin Olası Antinosiseptif Etkinliklerinin Araştırılması	107
Sporcu Çocuklarda Göreceli Yağ Kütlesi (RFM) Değerlerinin Diğer Antropometrik Vücut Kompozisyonu Ölçüm Yöntemleriyle Karşılaştırılması	113
Postpartum Dönemdeki Kadınlarda Gebelik Sırasında Klinik PilatesYapma Durumlarına Göre Pelvik Taban Disfonksiyonu, FonksiyonelDurum, Yorgunluk, Depresyon ve Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Karşılaştırılması	124
18-24 Yaş Arası Bireylerin Sağlık Okuryazarlığı ile Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi	144
Beden Kitle İndeksinin Böbrek Nakli Sonuçları Üzerine Etkisi	152
Ters Akımlı Superior Labial Arter Flebi ve Depressör Anguli Oris Kas Flebi ile Fonksiyonel Alt Dudak Onarımı.....	166
Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı'nda 2010-2017 Yılları Arasında Tanı Almış Seçili Olgularda İntradermal Nevüs, Primer ve Metastaik Melanomlarda Mikrosatellit İnstabilite ve İmmün Kontrol Noktası İnhibitörlerinden PD-L1 ve Galektin-9 Arasındaki İlişkinin Araştırılması	170

Ameloblastomlarda Klinik ve Histopatolojik Parametreler ile BRAF V600E Ekspresyon Profilinin Karşılaştırılması.....	187
PCOS'LU IVF Hastalarında Granüloza Hücrelerinde Akt Sinyali	197
Atipik Yerleşimli Benign Kemik Kitlesi: Fleksör Hallucis Longus Tendonuyla İlişkili Heterotropik Ossifikasyon.....	202
Successful Management of a Paediatric Patient With Humeral Lateral Condyle Non-Union, Elbow Valgus Deformity and Ulnar Neuropathy: A Case Report.....	209
Manyetik Rezonans Görüntüleme ile Beyinde Ex Vivo Görüntüleme	228
Kahramanmaraş Depreminde Acil Serviste Toraks Travmalı Hastaya Yaklaşımı. Türkiye'de 06. Şubat 2023 Depremi	233

Presentation ID / Sunum No= 36

Oral Presentation / Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0007-8320-6563

| 77

Hemodiyaliz Tedavisi Uygulanan Hastalarda Umut

Researcher Yağmur Özmen¹, Asst. Prof. Dr. Zülfünaz Özer¹

¹ Hemşirelik Anabilim Dalı, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul,
ozmen.yagmur@std.izu.edu.tr

² Hemşirelik Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul,
zulfinazozer@gmail.com

*Corresponding author: Yağmur Özmen

Özet

Umut, amaca yönelik karar verme, bu amaca hizmet eden yollar planlama ve kendini motive ederek planladığı yolları kullanmaya ilişkin bireyin algıladığı kapasiteyi ifade eden bilişsel bir yapıdır. Umut, kişinin geleceğe uyumu için ona güç veren, gelecekle ve yaşantısıyla ilgilenmesini ve yaşamında anlam bulmasını sağlayan, etkili bir başa çıkma yöntemidir. Umut, kronik hastalıkların tedavisine uyum sağlamasına yardımcı olan çok boyutlu, evrensel ve dinamik bir yapıdır. Aslında umut, bireylerin fırsatları, yolları, olası ve spesifik hedefleri aradığı bilişsel bir süreçtir. Umut, bireylerin hastalıktan kaynaklanan karanlığın üstesinden gelmelerine ve olumsuz olaylarla mücadele etme becerisine sahip olmalarına yardımcı olmaktadır. Zamanla değişen ve gelecekte hedeflere ve sonuçlara ulaşılmasını kolaylaştıran karmaşık bir düşünce, duygu ve işlevler sürecidir. Umut, bireylerin zihinsel acılarını azaltmasına, yaşam kalitelerini artırmasına ve fizyolojik, emosyonel, mental ve sosyal sağlıklarını geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Hayat kurtarıcı olmakla birlikte hemodiyaliz tedavisi, yarattığı fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik sorunlar nedeniyle hastaların umut düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir. Hastaların yaşamlarında umutlu olmanın anlamı son derece önemlidir. Çünkü bu tutum, onları, hastalığın teşhis edildiği andan potansiyel böbrek nakline kadar durumlarında iyileşme beklemeğe teşvik etmektedir. Bu bağlamda umut, sağlığın iyileşmesiyle ilişkilendirilmektedir. Hastayı, hastalığına zorlu bir tedavi bulmak için uzun mesafeler kat etmeye, çok sayıda invazif prosedürlere girmeye, yaşam tarzını, rutinini değiştirmeye ve durumu zayıflamış olsa bile tedaviye uymaya teşvik etmektedir. Umut, geleceğe dair olumlu bir beklentiye sahip olmak ve böbrek hastalığına uyum sağlamak için baş etme stratejisi olarak da tanımlanmaktadır. Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda umudun psikososyal sorunların kontrolünde önem taşıdığı, mortalite ve hastaneye tekrarlı yatışları etkilediği vurgulanmaktadır. Depresyon, üzüntü, belirsizlik, öfke ve nefret, hastaların umuda ulaşmalarına engel olan temel kaygılardır. Bu nedenle klinik tedavinin yoğun olduğu hemodiyaliz hastalarında umut durumunun değerlendirilmesi önemlidir. Hemodiyaliz hastalarına bakım veren hemşirelerin, bakım verirken bu bireylerin umut duygularını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Çünkü hastalık ve tedavilerle baş edenler için bu kavram son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, Hasta, Hemşire, Umut

Giriş

Kronik böbrek hastalığı (KBH), dünya çapında genel nüfusun %10'undan fazlasını etkileyen ve 800 milyondan fazla kişiye erişen ilerleyici bir hastalıktır. KBH, dünya genelinde yaygın görülen ölüm nedenlerindedir ve son yirmi yılda buna bağlı ölümlerde artış gösteren az sayıda bulaşıcı olmayan hastalıktan biri olarak görülmektedir¹. KBH, böbreğe ait bir hasar olmaksızın glomerüler filtrasyon hızı (GFH)'nin üç aydan fazla süren 60 ml/dk/1,73m² 'den az olduğu ya da GFH'de azalma olmasına bakılmaksızın böbreğin üç aydan daha uzun süren fonksiyonel ve yapısal bozukluğu olarak tanımlanmaktadır². KBH'ye sahip olan kişi sayısı ülkemizde ve diğer ülkelerde hızlı bir şekilde artmaktadır³. Türkiye'de Türk Nefroloji Derneği (TND)'nin 2023 yılında yayınlamış olduğu verilere göre son dönem böbrek yetmezliği (SDBY) olan kişilerin her geçen gün arttığı belirtilmiştir. 2001 yılında 324 (milyon nüfus başına) olan hasta kişilerin sayısının hızla arttığı, 2022 yılında 1016 (milyon nüfus başına) ulaştığı tespit edilmiştir⁴.

Türk Nefroloji Derneği'nin 2022 yılı verilerine göre hemodiyaliz (HD), son dönem böbrek yetmezliğinde en çok tercih edilen (%98,11) renal replasman tedavi (RRT) yöntemidir⁴. HD, toksin yüklü kanın hastadan suni bir zar aracılığı ve bir HD makinesi yardımı ile alınması, sıvı ve elektrolit içeriğinin düzenlenmesi ve tekrar hastaya verilmesi işlemidir⁵. HD tedavisi, hastaların haftanın belirli günleri (2 ya da 3) ortalama 4-6 saat süren tedavi programları ve cihaza bağımlı olmaları, makine alarmlarının korku ve endişeye neden olması, zaman ve iş gücü kaybı, cinsel fonksiyon bozuklukları, fonksiyon ve rol kaybı, aile düzeninin bozulması gibi psikolojik, fiziksel, sosyal ve ekonomik sorunlara neden olabilmektedir⁶. Hastalarda yaşanan bu olumsuzluklar umutsuzluğa neden olabilmektedir⁷.

Umut

Umut, amaca yönelik karar verme, bu amaca hizmet eden yollar planlama ve kendini motive ederek planladığı yolları kullanmaya ilişkin bireyin algıladığı kapasiteyi ifade eden bilişsel bir yapıdır⁸. Umut, temel bir kişilik özelliği olarak kabul edilmiş olup insanların hayatında temel bir kaynak olarak tanımlanmaktadır⁹. Başka bir deyişle umut, bir amaca sahip olmayı, bu amaca ulaşmak için plan yapabilmeyi, kişiyi amaca ulaşmaktan alıkoyan engellere dikkat etmeyi ve bu tür engelleri ortadan kaldırmayı içeren aktif bir özelliktir¹⁰.

Umut, çeşitli hastalıkların tedavisine uyum sağlamaya yardımcı olan bir yapıdır. Çok boyutlu, evrensel, dinamik bir kavramdır ve bireylerin mevcut durumdan gelecekte daha uygun yeni koşullara doğru ilerleme çabası içinde aktif olarak hedeflerinin peşinde koştuğu bilişsel bir süreç olarak tanımlanmaktadır¹¹. Umut, kişinin geleceğe uyumu için ona güç veren, gelecekle ve yaşantısıyla ilgilenmesini ve yaşamında anlam bulmasını sağlayan, etkili bir başa çıkma yöntemidir⁷. Umut, ruhsal iyilik hallerini ve değer duygusunu artırmaktadır. Daha fazla destek ve daha iyi ruhsal sağlık için sosyal ilişkiler kurmaya yardımcı olmakta, anlamlı bir durum yaratmakta, şartlara uyum sağlamak için zor durumda olan bir kişiye zorluklarla başa çıkma yolu sunmaktadır¹². Umut, yaşam kalitesi ve hayatta kalma ile ilişkilidir ve kişiyi sorunlarla baş etmeye teşvik etmektedir. Yaşam kalitesine etkileri olan evrensel ve çok boyutlu bir yapı olarak nitelendirilmektedir ve temel olarak kişinin sağlık durumu ile ilgilidir¹³.

Hemodiyaliz Tedavisi Uygulanan Hastalarda Umut

Klinik tedavinin yoğun olduğu HD hastalarında umut durumunun değerlendirilmesi önemlidir. Literatürde, HD tedavisi alan hastalarda umudun psikososyal sorunların kontrolünde önem taşıdığı, mortalite ve hastaneye tekrarlı yatışları etkilediği vurgusu yapılmaktadır⁷. Umudun, bireylerin hastalığa ve hastalığın etkilerine uyum sağlamasına, zihinsel acılarını azaltmasına, yaşam kalitelerini artırmasına katkı sağladığı görülmektedir¹². Shirazi ve ark. (2018) tarafından yapılan çalışma, umut ve psikolojik dayanıklılığın HD hastalarının yaşam kalitesi ile anlamlı bir şekilde ilişkisi olduğunu, umut ve psikolojik dayanıklılığın HD hastalarının yaşam kalitesi düzeylerini yordamada rol oynadığını göstermiştir¹⁰. Umudun bireylerin fizyolojik, emosyonel, mental ve sosyal sağlıklarını geliştirmelerine yardımcı olduğu vurgulanmaktadır¹². Bireyin umudunun azalması ile tedaviye olan uyumu ve yaşam kalitesi olumsuz etkilenmektedir⁹.

Umut, kronik hastalıklarla uyum ve uyumun bir süreci ve kaynağıdır. Hastanın çeşitli hastalıkların tedavisine uyum sağlamasına yardımcı olan çok boyutlu, evrensel ve dinamik bir yapıdır. Aslında umut, bireylerin fırsatları, yolları, olası ve spesifik hedefleri aradığı bilişsel bir süreçtir. Umut, bireylerin hastalıktan kaynaklanan karanlığın üstesinden gelmelerine ve olumsuz olaylarla mücadele etme becerisine sahip olmalarına yardımcı olmaktadır. Zamanla değişen ve gelecekte hedeflere ve sonuçlara ulaşılmasını kolaylaştıran karmaşık bir düşünce, duygu ve işlevler sürecidir¹⁴.

Hayat kurtarıcı olmakla birlikte HD tedavisi, yarattığı fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik sorunlar nedeniyle hastaların umut düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir⁷. Yapılan çalışmalarda ise HD hastalarının umut düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu tespit edilmiştir^{15,16}. Rahimipour ve ark.'nın (2015) belirttiğine göre: HD'ye giren hastalarda umut terapisinin depresyon, anksiyete ve stresin azaltılmasında etkili olduğu gösterilmiştir¹⁷. Kronik böbrek hastalarının yaşamlarında umutlu olmasının anlamı son derece önemlidir; çünkü bu tutum, onları, hastalığın teşhis edildiği andan potansiyel böbrek nakline kadar durumlarında iyileşme beklemeye teşvik etmektedir. Bu bağlamda umut, sağlığın iyileşmesiyle ilişkilendirilmektedir ve hastayı, hastalığına zorlu bir tedavi bulmak için uzun mesafeler kat etmeye veya sonsuz invazif prosedürlere girmeye, yaşam tarzını, rutinini değiştirmeye ve durumu zayıflamış olsa bile tedaviye uymaya teşvik etmektedir¹³.

Umut, geleceğe dair olumlu bir beklentiye sahip olmak ve böbrek hastalığına uyum sağlamak için baş etme stratejisi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca umut, hedeflerle ilgili bilişsel bir süreçtir ve hedeflere ulaşmak için zemin sağlamaktadır. Umudun olması ruh sağlığının bir belirtisidir ve bu durumun artması hasta açısından tıbbi kabul etme ve eğitime önem verme konusunda zemin hazırlamayı mümkün kılmaktadır¹⁸. Schiavon ve ark. (2017), daha fazla iyimserliğe ve umuda sahip bireylerin, klinik durumlarından bağımsız olarak kronik hastalık tedavisine büyük ölçüde katkıda bulunan daha sağlıklı davranışlarla meşgul olmaya çalıştıklarını varsaymışlardır¹⁹.

Umut, insanı hayatın stresli olaylarından koruyabilecek bir faktördür. Umut, kişinin hedefler belirlediği, onlara ulaşmak için çözümler ürettiği ve yol boyunca bunları yürütmek ve sürdürmek için motivasyon yarattığı bir süreçtir. Bu nedenle umudun kronik hastalıklarla baş etmede etkili bir faktör olduğu düşünülmektedir²⁰.

Sonuç

Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda umudun psikososyal sorunların kontrolünde önem taşıdığı, mortalite ve hastaneye tekrarlı yatışları etkilediği vurgulanmaktadır. Depresyon, üzüntü, belirsizlik, öfke ve nefret, hastaların umuda ulaşmalarına engel olan temel kaygılardır. Bu nedenle klinik tedavinin yoğun olduğu HD hastalarında umut durumunun değerlendirilmesi önemlidir. Hemodiyaliz hastalarına bakım veren hemşirelerin, bakım verirken bu bireylerin umut duygularını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Çünkü hastalık ve tedavilerle baş edenler için bu kavram son derece önemlidir.

Kaynaklar

1. Kovesdy, C. P. (2022). Epidemiology of chronic kidney disease: an update 2022. *Kidney International Supplements*, 12(1), 7-11.
2. Topbaş, E. (2015). Kronik böbrek hastalığının önemi, evreleri ve evrelere özgü bakımı. *Nefroloji Hemşireliği Dergisi*, 10(1), 53-59.
3. Seyahi, N., Ateş, K., Süleymanlar, G. (2017). Türkiye'de renal replasman tedavilerinin güncel durumu: *Türk Nefroloji Derneği Kayıt Sistemi 2015 Yılı Özet Raporu. Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Dergisi*, 26(2):154-160.
4. Ateş, K., Seyahi, N., Koçyiğit, İ. Türkiye'de nefroloji, diyaliz ve transplantasyon registry 2022. Ankara: Türk Nefroloji Derneği Yayınları; 2023.
5. Enç, N., Uysal, (2021). Diyaliz Tedavisi ve Hemşirelik Bakımı. Enç, N. (Ed.). İç Hastalıkları Hemşireliği (ss.313-323) içinde. 3. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
6. Rakhshan, M., Mirshekari, F., Dehghanrad, F. (2020). The relationship between illness perception and self-care behaviors among hemodialysis patients. *Iranian Journal of Psychiatry*, 15(2), 150.
7. Yılmaz, F. T., Sert, H., Kumsar, A. K., Aygin, D., Sipahi, S., Genç, A. B. (2020). Hemodiyaliz tedavisi alan hastaların umut düzeyleri, semptom kontrolü ve tedaviye uyumlarının değerlendirilmesi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 35-43.

8. Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S.V., Kaya, S., Pala, H. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20:827-836.
9. Duran, Ş. B., Keser, İ. (2021). Kronik hastalıkların tedavi ve bakımında umut terapisinin kullanımı. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 7(13).
10. Shirazi, M., Chari, M., Kahkha, S. J., Marashi, F. (2018). The role of hope for the future and psychological hardness in quality of life among dialysis patients. *Jentashapir Journal of Health Research*, 9(3).
11. Moreira, R. A., da Silva Borges, M., Moura, A. L. G. (2021). The Hope of Patients Undergoing Hemodialysis and Peritoneal Dialysis. In *Multidisciplinary Experiences in Renal Replacement Therapy*. IntechOpen.
12. Barmanpek, N. K., Kılıç, S. P. (2022). Kronik hastalıklar ve umut terapisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 185-190.
13. Ottaviani, A. C., Souza, E. N., Drago, N. C., Mendiondo, M. S. Z., Pavarini, S. C., Orlandi, F. S. (2014). Hope and spirituality among patients with chronic kidney disease undergoing hemodialysis: a correlational study. *Rev Lat Am Enfermagem*, 22(2): 248-54. doi: 10.1590/0104-1169.3323.2409.
14. Rambod, M., Pasyar, N., Parviniannasab, A.M. (2023). A qualitative study on hope in iranian end stage renal disease patients undergoing hemodialysis. *BMC Nephrol*, 24(1), 281. <https://doi.org/10.1186/s12882-023-03336-6>.
15. Melo, G. A. A., Silva, R. A., da Silva, M. F. C., Galvao, M. T. G., da Silva, V. M, Caetano, J. A. (2016). Religiosity and hope in patients with chronic renal failure: coping strategies. *Int Arch Med*, 9, 1-9.
16. Park, G. Y., Yoo, E. K. (2016). A study on hope in hemodialysis patients. *Adv Sci Technol Lett (Healthcare and Nursing)*, 128, 244-6.
17. Rahimipour, M., Shahgholian, N., Yazdani, M. (2015). Effect of hope therapy on depression, anxiety, and stress among the patients undergoing hemodialysis. *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 20(6), 694.
18. Ghahfarokhi, M. M., Mohammadian, S., Nezhad, B. M., Kiarsi, M. (2019). Relationship between spiritual health and hope by dietary adherence in haemodialysis patients in 2018. *Nurs Open*. 11;7(2):503-511. doi: 10.1002/nop2.412.
19. Schiavon, C. C. , Marchetti, E. , Gurgel, L. G. , Busnello, F. M. , Reppold, C. T. (2017). Optimism and hope in chronic disease: A systematic review. *Front Psychol*. 4;7:2022. doi: 10.3389/fpsyg.2016.02022.
20. Sabouri, F., Rambod, M., Khademian, Z. (2023). The effect of positive thinking training on hope and adherence to treatment in hemodialysis patients: a randomized controlled trial. *BMC Psychol*. 9;11(1):6. doi: 10.1186/s40359-023-01036-2.